

**Część I**  
**KONCEPCJE TOŻSAMOŚCI I OBCOŚCI**

Rozdział I	
<b>Jednostkowy i zbiorowy sens tożsamości</b> .....	13
1. W poszukiwaniu podmiotu tożsamości – ontologiczne podstawy koncepcji tożsamości .....	15
1. 1. Kontrowersje wokół tożsamości .....	15
1. 2. Wymiary tożsamości: jednostka – społeczeństwo – kultura .....	22
2. Tożsamość jednostki – tożsamość zbiorowa – tożsamość społeczno-kulturowa .....	29
2. 1. Tożsamość jednostki – od tożsamości osobistej do kontekstowej .....	29
2. 1. 1. Nurt psychofizyczny – jednostka w perspektywie wewnętrznej .....	30
2. 1. 2. Nurt psychospołeczny – jednostka w kontekście grupy .....	33
2. 1. 3. Nurt interakcyjny – jednostka w grupie, grupa w jednostce .....	34
2. 2. Tożsamość grupy – od „duszy zbiorowej” do tożsamości społeczno-kulturowej .....	43
2. 3. Tożsamość społeczno-kulturowa .....	53
Rozdział II	
<b>Spoleczna natura obcości</b> .....	65
1. Obcy jako przedmiot refleksji naukowej .....	65
2. Źródła dychotomii „swoi – obcy” .....	69
2. 1. Jednostka jako źródło kategoryzacji .....	69
2. 2. Społeczno-kulturowe źródła kategoryzacji .....	71
3. Kryteria obcości .....	76
3. 1. Obcość jako kategoria absolutna .....	77
3. 2. Obcość jako kategoria względna .....	82
3. 3. Obcość jako kategoria uniwersalna .....	85
4. Operacyjne miary stosunku do obcych .....	89

4. 1. Dystans społeczny .....	89
4. 2. Stereotypy i uprzedzenia .....	91
5. Obcość w kontekście tożsamości .....	95

## Część II

### BADANIE TOŻSAMOŚCI SPOŁECZNO-KULTUROWEJ I STOSUNKU DO „OBCYCH”

#### Rozdział III

##### **Założenia badań empirycznych i charakterystyka badanej populacji** ..... 107

1. Przegląd literatury przedmiotu – problematyka pracy – hipotezy badawcze .....	108
2. Operacjonalizacja tożsamości społeczno-kulturowej i stosunku do obcych .....	115
3. Procedura badań i narzędzia badawcze .....	117
4. Społeczno-demograficzna charakterystyka „obcych” .....	121

#### Rozdział IV

##### **Tożsamość społeczno-kulturowa** ..... 129

1. Etniczno-kulturowy wymiar tożsamości .....	129
1. 1. Zakres i treść identyfikacji społeczno-kulturowych .....	129
1. 1. 1. Zakres identyfikacji .....	130
1. 1. 2. Obraz siebie mieszkańców środkowowschodniej Polski .....	134
1. 2. Ojczyzna jako korelat narodu .....	142
1. 3. Świadomości dziedzictwa kulturowego .....	145
1. 3. 1. Znaczące miejsca i przedmioty .....	146
1. 3. 2. Znaczące wydarzenia i postacie .....	151
1. 3. 3. Znajomość baśni, legend, opowiadań i zwyczajów .....	155
1. 4. Wzajemne współzależności na płaszczyźnie kulturowych i etnicznych elementów tożsamości .....	159
2. Uczestnictwo w systemie społeczno-kulturowym i jego instytucjach .....	162
2. 1. Twórcy lokalni i ludowi oraz uczestnictwo w życiu kulturalnym .....	163
2. 2. Stowarzyszenia i organizacje oraz uczestnictwo w życiu społeczno- -politycznym .....	165
2. 3. Gotowość zaangażowania się w działalność społeczną .....	170
3. Religijny wymiar tożsamości .....	172
3. 1. Autodeklaracja religijna .....	173
3. 2. Praktyki religijne .....	175
3. 3. Religijna symbolika wystroju mieszkań .....	177
3. 4. Wiąż ze wspólnotą religijną oraz postawa wobec wartości chrześcijańskich .....	178

#### Rozdział V

##### **Obcy w społecznej świadomości** ..... 183

1. Dystans wobec obcych religijnie i etnicznie .....	183
1. 1. Dystans wobec „obcych” religijnie .....	184

1. 1. 1. Uwarunkowania dystansu społecznego .....	188
1. 1. 2. Kontakt jako czynnik modyfikujący dystans społeczny .....	189
1. 2. Dystans wobec obcych grup narodowych .....	191
1. 2. 1. Przestrzenne zróżnicowanie dystansu .....	200
1. 2. 2. Kontakt i otwarcie się na grupy obce jako czynniki modyfikujące dystans społeczny .....	201
2. Ocena sytuacji grup religijnych i etnicznych w Polsce .....	203
2. 1. Ocena sytuacji grup wyznaniowych i religijnych w Polsce .....	203
2. 2. Ocena sytuacji grup etnicznych i narodowych w Polsce .....	207
3. Stereotypowe wyobrażenia o obcych .....	211
3. 1. Obraz Ukraińców .....	212
3. 2. Obraz Białorusinów .....	219
3. 3. Obraz Ukraińców a obraz Białorusinów – analiza porównawcza .....	222
3. 4. Dystans a obraz Ukraińców i Białorusinów .....	224
 Rozdział VI	
<b>Relacje pomiędzy tożsamością społeczno-kulturową a stosunkiem do obcych .....</b>	<b>227</b>
1. Zależności pomiędzy wymiarami tożsamości społeczno-kulturowej .....	230
2. Tożsamość społeczno-kulturowa a obrazy obcych .....	233
3. Tożsamość społeczno-kulturowa a dystans wobec obcych .....	240
4. Tożsamościowe uwarunkowania otwartych i zamkniętych postaw wobec „obcych” .....	247
5. Stwierdzenia dotyczące weryfikacji hipotez .....	250
 <b>Zakończenie .....</b>	<b>255</b>
<b>Summary .....</b>	<b>259</b>
<b>Bibliografia .....</b>	<b>261</b>